

Πρὸς Τίτον

Παῦλος, δούλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ πίστιν **1**

ἐκλεκτῶν¹ θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν² ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν,³ ἐπ' **2**

ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο⁴ ὁ ἀψευδὴς⁵ θεὸς πρὸ

χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ **3**

ἐν κηρύγματι⁶ ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν⁷ τοῦ σωτῆρος⁸

ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ⁹ γνησίῳ¹⁰ τέκνῳ κατὰ κοινὴν¹¹ πίστιν: χάρις, **4**

ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρός, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ

σωτῆρος⁸ ἡμῶν.

Τούτου χάριν¹² κατέλιπόν¹³ σε ἐν Κρήτῃ,¹⁴ ἵνα τὰ λείποντα¹⁵ **5**

ἐπιδιορθώσῃ,¹⁶ καὶ καταστήσῃς¹⁷ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς

ἐγὼ σοι διεταξάμην: ¹⁸εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος,¹⁹ μιᾶς γυναικὸς **6**

ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ²⁰ ἀσωτίας²¹ ἢ

ἀνυπότακτα.²² Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον²³ ἀνέγκλητον¹⁹ εἶναι, ὡς **7**

θεοῦ οἰκονόμον: ²⁴μὴ αὐθάδῃ,²⁵ μὴ ὀργίλον,²⁶ μὴ πάροινον,²⁷ μὴ

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εὐσ, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ⁷ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ⁸ σωτῆρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ⁹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁰ γνήσιος, genuine, true. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹³ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁴ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁵ λείπω, leave, leave behind. ¹⁶ ἐπιδιορθώω, set right, correct in addition. ¹⁷ καθίστημι, set, constitute. ¹⁸ διατάσσω, command, give orders to. ¹⁹ ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ²⁰ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge. ²¹ ἀσωτία, ας, ἡ, dissipation, debauchery. ²² ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ²³ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ²⁴ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ²⁵ αὐθάδης, self-willed, stubborn. ²⁶ ὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. ²⁷ πάροινος, ου, ὁ, addicted to wine, drunken.

πλήκτην,¹ μὴ αἰσχροκερδῆ,² ἀλλὰ φιλόξενον,³ φιλάγαθον,⁴ 8
 σώφρονα,⁵ δίκαιον, ὅσιον,⁶ ἐγκρατῆ,⁷ ἀντεχόμενον⁸ τοῦ κατὰ τὴν 9
 διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ
 διδασκαλίᾳ⁹ τῇ ὑγιαίνουσῃ,¹⁰ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας¹¹ ἐλέγχειν.¹²

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι,¹³ ματαιολόγοι¹⁴ καὶ φρεναπάται, 10
 μάλιστα¹⁶ οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν:¹⁷ οἷτινες ὅλους 11
 οἴκους ἀνατρέπουσιν,¹⁸ διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ¹⁹ κέρδους²⁰
 χάριν.²¹ Εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτες²² ἀεὶ 12
 ψεύσται,²⁴ κακὰ θηρία, γαστέρες²⁵ ἀργαί.²⁶ Ἡ μαρτυρία αὕτη 13
 ἐστὶν ἀληθής. Δι' ἣν αἰτίαν²⁷ ἔλεγε¹² αὐτοὺς ἀποτόμως,²⁸ ἵνα
 ὑγιαίνωσιν¹⁰ ἐν τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες²⁹ Ἰουδαϊκοῖς³⁰ μύθοις,³¹ 14
 καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων³² τὴν ἀλήθειαν. 15
 Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς: τοῖς δὲ μεμιασμένοις³³ καὶ
 ἀπίστοις³⁴ οὐδὲν καθαρὸν: ἀλλὰ μεμιάνται³³ αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς³⁵
 καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις 16
 ἀρνοῦνται, βδελυκοὶ³⁶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς³⁷ καὶ πρὸς πᾶν ἔργον

¹ πλήκτης, ου, ὁ, bully, contentious person. ² αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ³ φιλόξενος, hospitable. ⁴ φιλάγαθος, loving what is good. ⁵ σώφρων, self-controlled, sensible. ⁶ ὅσιος, righteous, pious. ⁷ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ⁸ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ⁹ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹⁰ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹¹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹² ἐλέγγω, convict, reprove. ¹³ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹⁴ ματαιολόγος, ου, ὁ, talking idly, and empty talker. ¹⁵ φρεναπάτης, ου, ὁ, deceiver, misleader. ¹⁶ μάλιστα, especially, most of all. ¹⁷ ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ¹⁸ ἀνατρέπω, overturn, upset. ¹⁹ αἰσχρός, shameful, base. ²⁰ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ²¹ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ²² Κρής, ητός, ὁ, Cretan. ²³ ἀεὶ, always, ever. ²⁴ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ²⁵ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ²⁶ ἀργός, inactive, idle. ²⁷ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁸ ἀποτόμως, severely, rigorously. ²⁹ προσέχω, take head of, attend to. ³⁰ Ἰουδαϊκός, Jewish, Judaic. ³¹ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ³² ἀποστρέφω, turn away, turn back. ³³ μαιίνω, stain, defile. ³⁴ ἀπιστος, unbelieving, faithless. ³⁵ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ³⁶ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ³⁷ ἀπειθής, disobedient, unbelieving.

ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.¹

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει² τῇ ὑγιαίνουσῃ³ διδασκαλίᾳ⁴· πρεσβύτας⁵ **2**

νηφαλέους⁶ εἶναι, σεμνούς,⁷ σώφρονας,⁸ ὑγιαίνοντας³ τῇ πίστει,

τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσβύτιδας⁹ ὡσαύτως¹⁰ ἐν καταστάματι **3**

ἱεροπρεπεῖς,¹² μὴ διαβόλους, μὴ οἶνω πολλῷ δεδουλωμένους,¹³

καλοδιδασκάλους,¹⁴ ἵνα σωφρονίζωσιν¹⁵ τὰς νέας¹⁶ φιλάνδρους¹⁷ **4**

εἶναι, φιλοτέκνους,¹⁸ σώφρονας,⁸ ἀγνάς,¹⁹ οἰκουρούς,²⁰ ἀγαθάς, **5**

ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ

βλασφημῇται· τοὺς νεωτέρους¹⁶ ὡσαύτως¹⁰ παρακάλει **6**

σωφρονεῖν·²¹ περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος²² τύπον²³ καλῶν **7**

ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ⁴ ἀδιαφθορίαν,²⁴ σεμνότητα,²⁵ ἀφθαρσίαν,

λόγον ὑγιῆ,²⁷ ἀκατάγνωστον,²⁸ ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας²⁹ ἐντραπῇ,³⁰ **8**

μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον.³¹ Δούλους ἰδίους **9**

δεσπόταις³² ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους³³ εἶναι, μὴ

ἀντιλέγοντας,³⁴ μὴ νοσφιζομένους,³⁵ ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν **10**

ἐνδεικνυμένους³⁶ ἀγαθὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν⁴ τοῦ σωτῆρος³⁷

¹ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ² πρέπει, be clearly seen, be fitting. ³ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁴ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁵ πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ⁶ νηφαλέος, sober, temperate. ⁷ σεμνός, honorable, dignified. ⁸ σώφρων, self-controlled, sensible. ⁹ πρεσβύτις, ιδος, ἡ, older woman, elderly lady. ¹⁰ ὡσαύτως, likewise. ¹¹ κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor. ¹² ἱεροπρεπής, reverent. ¹³ δουλῶ, enslave, bring under subjection. ¹⁴ καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ¹⁵ σωφρονίζω, encourage, advise. ¹⁶ νέος, new, young. ¹⁷ φιλάνδρος, love for a husband. ¹⁸ φιλότεκνος, loving one's children. ¹⁹ ἀγνός, pure, holy. ²⁰ οἰκουρός, housekeeper. ²¹ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ²² παρέχω, offer, afford. ²³ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ²⁴ ἀδιαφθορία, ας, ἡ, incorruptibility, soundness. ²⁵ σεμνότης, ητος, ἡ, seriousness, dignity. ²⁶ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ²⁷ ὑγιής, whole, healthy. ²⁸ ἀκατάγνωστος, beyond reproach, uncondemned. ²⁹ ἐναντίος, opposite, hostile. ³⁰ ἐντρέπω, turn about, reverence. ³¹ φαῦλος, worthless, bad. ³² δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ³³ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ³⁴ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ³⁵ νοσφίζω, rob, set apart. ³⁶ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ³⁷ σωτήρ, ηρος, ὁ, savior, deliverer.

ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν¹ ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη² γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ 11

ἡ σωτήριος³ πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα⁴ ἡμᾶς ἵνα, 12

ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν⁵ καὶ τὰς κοσμικὰς⁶ ἐπιθυμίας,

σωφρόνως⁷ καὶ δικαίως⁸ καὶ εὐσεβῶς⁹ ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13

προσδεχόμενοι¹⁰ τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν¹¹ τῆς δόξης

τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος¹² ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν 14

ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται¹³ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας,¹⁴

καὶ καθάρισις ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,¹⁵ ζηλωτὴν¹⁶ καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγγε¹⁷ μετὰ πάσης ἐπιταγῆς.¹⁸ 15

Μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.¹⁹

Ὑπομνήσκει²⁰ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, 3

πειθαρχεῖν,²¹ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους²² εἶναι, μηδένα 2

βλασφημεῖν, ἀμάχους²³ εἶναι, ἐπεικεῖς,²⁴ πᾶσαν ἐνδεικνυμένους²⁵

πραότητα²⁶ πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς 3

ἀνόητοι,²⁷ ἀπειθεῖς,²⁸ πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ

ἡδοναῖς²⁹ ποικίλαις,³⁰ ἐν κακίᾳ³¹ καὶ φθόνῳ³² διάγοντες,³³

¹ κοσμέω, adorn, put into order. ² ἐπιφαίνω, appear, shine. ³ σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁴ παιδεύω, teach, educate. ⁵ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ⁶ κοσμικός, earthly, worldly. ⁷ σωφρόνως, soberly, sensibly. ⁸ δικαίως, righteously, justly. ⁹ εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ¹⁰ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹¹ ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing. ¹² σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ¹³ λυτρώω, ransom, liberate. ¹⁴ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁵ περιούσιος, chosen, special. ¹⁶ ζηλωτής, οὐ, ὁ, Zealot, zealot. ¹⁷ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹⁸ ἐπιταγή, ἥς, ἡ, command, commandment. ¹⁹ περιφρονέω, disregard, look down on. ²⁰ ὑπομνήσκω, remind, remember. ²¹ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ²² ἔτοιμος, ready, prepared. ²³ ἄμαχος, uncontentious, peaceable. ²⁴ ἐπεικής, yielding, gentle. ²⁵ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁶ πραΰτης, mildness, gentleness. ²⁷ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ²⁸ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ²⁹ ἡδονή, ἥς, ἡ, pleasure, lust. ³⁰ ποικίλος, varied, manifold. ³¹ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ³² φθόνος, οὐ, ὁ, envy, grudge. ³³ διάγω, spend one's life, live.

στυγητοί,¹ μισοῦντες ἀλλήλους. Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης² καὶ ἡ ⁴
 φιланθρωπία³ ἐπεφάνη⁴ τοῦ σωτῆρος⁵ ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων ⁵
 τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ
 ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ⁶ παλιγγενεσίας⁷ καὶ
 ἀνακαινώσεως⁸ πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως,⁹ ⁶
 διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος⁵ ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ⁷
 ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι¹⁰ γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.
 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιουῖσθαι,¹¹ ⁸
 ἵνα φροντίζωσιν¹² καλῶν ἔργων προϊστασθαι¹³ οἱ πεπιστευκότες
 θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα¹⁴ τοῖς ἀνθρώποις: μωρὰς ⁹
 δὲ ζητήσεις¹⁶ καὶ γενεαλογίας¹⁷ καὶ ἔρεις¹⁸ καὶ μάχας¹⁹ νομικὰς²⁰
 περιῖστασο:²¹ εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς²² καὶ μάταιοι.²³ Αἰρετικὸν²⁴ ¹⁰
 ἀνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοουθεσίαν²⁵ παραιτοῦ,²⁶ εἰδὼς ¹¹
 ὅτι ἐξέστραπται²⁷ ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὧν αὐτοκατάκριτος.

¹ στυγητός, hateful, loathsome. ² χρηστότης, ητος, ή, goodness, kindness. ³ φιλανθρωπία, ας, ή, (loving) kindness, love for mankind. ⁴ ἐπιφαίνω, appear, shine. ⁵ σωτήρ, ήρος, ό, savior, deliverer. ⁶ λουτρόν, ού, τό, bath, washing. ⁷ παλιγγενεσία, ας, ή, renewal, rebirth. ⁸ ἀνακαινώσις, εως, ή, renewal, renewing. ⁹ πλουσίως, richly, abundantly. ¹⁰ κληρονόμος, ου, ό, heir, inheritor. ¹¹ διαβεβαιόομαι, speak confidently, insist. ¹² φροντίζω, be intent on, be careful about. ¹³ προϊστημι, rule. ¹⁴ ὠφέλιμος, useful, profitable. ¹⁵ μωρός, foolish, stupid. ¹⁶ ζήτησις, εως, ή, debate, controversy. ¹⁷ γενεαλογία, ας, ή, genealogy. ¹⁸ ἔρις, ιδος, ή, strife, contention. ¹⁹ μάχη, ης, ή, fight, conflict. ²⁰ νομικός, pertaining to the law. ²¹ περιῖστημι, stand around, avoid. ²² ἀνωφελής, unprofitable, useless. ²³ μάταιος, vain, useless. ²⁴ αἰρετικός, factious, causing division. ²⁵ νοουθεσία, ας, ή, admonition, instruction. ²⁶ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²⁷ ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ²⁸ αὐτοκατάκριτος, self-condemned.

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν¹ πρὸς σε ἢ Τυχικόν,² σπούδασον³ ἐλθεῖν 12
 πρὸς με εἰς Νικόπολιν:⁴ ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.⁵ Ζηνᾶν⁶ 13
 τὸν νομικόν⁷ καὶ Ἀπολλῶ⁸ σπουδαίως⁹ πρόπεμψον,¹⁰ ἵνα μηδὲν
 αὐτοῖς λείπῃ.¹¹ Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι¹² καλῶν ἔργων 14
 προΐστασθαι¹³ εἰς τὰς ἀναγκαίας¹⁴ χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.¹⁵

Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς 15
 ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ Ἀρτεμᾶς, ἄ, ὁ, Artemas. ² Τυχικός, οὐ, ὁ, Tychicus. ³ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁴ Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ⁵ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ⁶ Ζηνᾶς, ἄν, ὁ, Zenas. ⁷ νομικός, pertaining to the law. ⁸ Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ⁹ σπουδαίως, with haste, diligently. ¹⁰ προπέμπω, send before, send forth. ¹¹ λείπω, leave, leave behind. ¹² ἡμέτερος, our, our own. ¹³ προΐστημι, rule. ¹⁴ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁵ ἄκαρπος, unfruitful, barren.